

Handläggare
Christina Grefveberg
Telefon: 0850812192

Till
Södermalms stadsdelsnämnd
27 maj 2021

Remiss av Betänkandet Boende på (o)lika villkor – merkostnader i bostad med särskild service för vuxna enligt LSS

Svar på remiss från kommunstyrelsen Stockholms stad
(KS 2021/553)

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat betänkandet ”Boende på (o)lika villkor – merkostnader i bostad med särskild service för vuxna enligt LSS” (SOU 2021:14) till stadsdelsnämnden.

Utredningens uppdrag har varit att se över reglerna och klargöra rättsläget för boende med särskild service för vuxna enligt lagen om särskilt stöd till vissa funktionshindrade (LSS) i syfte att den enskilde inte ska drabbas av merkostnader för sitt boende på grund av sin funktionsnedsättning.

Utredningen föreslår en schabloniserad ersättning med utgångspunkt från merkostnaderna för de nyttigheter som påverkar bruksvärdet vid hyressättningen. Utredningen föreslår också att en särskild satsning på ett investeringsstöd för att öka byggandet av bostäder med särskild service enligt LSS kan bidra till faktiska valmöjligheter. Även bostadstilläggets storlek bör på ett bättre sätt anpassas till de faktiska hyrorna för dem som bor i en bostad med särskild service för vuxna enligt LSS.

Förvaltningen är positiv till utredningens förslag och delar bedömningen att det är bra att staten har ansvar för merkostnader för personer som bor i en bostad med särskild service enligt LSS. Förvaltningen ser också positivt på förslaget att införa ett särskilt investeringsstöd för att öka byggandet av bostäder med särskild service enligt LSS. Förvaltningen bedömer att förslaget i sig inte genererar kommunala ökade kostnader.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat Regeringens betänkande ”Boende på (o)lika villkor – merkostnader i bostad med särskild service för vuxna enligt LSS (SOU 2021:14) till Södermalms stadsdelsnämnd för yttrande senast 28 maj 2021.

Ärendet har även remitterats till fastighetsnämnden, socialnämnden, stadsledningskontoret samt Skarpnäcks och Spånga-Tensta stadsdelsnämnder.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i stadsdelsdirektörens stab i samverkan med sociala avdelningen. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen och pensionärsrådet den 17 maj och i rådet för funktionshindersfrågor den 18 maj 2021.

Ärendet

Utredningen överlämnade sitt betänkande ”Boende på (o)lika villkor - merkostnader i bostad för särskild service enligt LSS”, till regeringen i mars 2021. Utredningens uppdrag har varit att se över reglerna och klargöra rättsläget för boende med särskild service enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) i syfte att den enskilde inte ska drabbas av merkostnader för sitt boende på grund av sin funktionsnedsättning.

Utredningen utgångspunkt är att en vuxen person som har en funktionsnedsättning och som bor i en bostad med särskild service för vuxna enligt LSS ska inte behöva betala mer för sin bostad än andra människor. Ansvaret för att ersätta enskilda för merkostnader på grund av funktionsnedsättning är ett statligt ansvar och det finns en särskild förmån inom socialförsäkringen för detta.

Personer med funktionsnedsättning kan få insatsen bostad med särskild service för vuxna enligt 9 § 9 LSS. De flesta kommuner upplåter dessa bostäder genom ett hyresförhållande enligt 12 kap. jordabalken (hyreslagen). Majoriteten av dem som har insatsen bostad med särskild service enligt LSS har sin huvudsakliga inkomst från antingen sjuk- eller aktivitetsersättningen och de som är över 65 år får ersättning från pensionssystemet. Den ersättning som utgår är oftast på garantinivå. Det innebär att deras ekonomiska situation är en följd av de olika stöd de är berättigade till.

Det framgår att hyrorna i bostäder med särskild service enligt LSS varierar kraftigt. Mer än hälften av de som bor i en sådan bostad bor i kommuner som vid hyressättning inkluderar värdehöjande faktorer i form av tillgång till personal, gemensamhetsutrymmen med mera. I de kommuner som endast utgår från lägenhetsytan vid

hyressättningen är hyran i genomsnitt lägre jämfört med de kommuner där vissa värdehöjande faktorer har beaktats.

Det förekommer kommunala subventioner riktade mot hyran till exempel genom att tillämpa en högsta hyra för dem som bor i en bostad med särskild service enligt LSS, att hyressättningen sker med hänsyn till den låga inkomsten hos målgruppen generellt eller genom subvention av hyrorna i nyproduktion.

Utredningen konstaterar att kommuner saknar i stort sett möjlighet att välja upplåtelseform. Den som får tillgång till en bostad med särskild service enligt LSS efter ett beslut om en sådan insats får i princip alltid detta på ett sätt som innebär att det är fråga om ett hyresförhållande.

Utredningens förslag

Utredningen föreslår att den person som har beviljats insatsen bostad med särskild service för vuxna enligt 9 § 9 LSS och bor i en sådan bostad ska ha rätt till merkostnadsersättning för boende med 30 procent av prisbasbeloppet per år. Det blir 14 280 kr per år, beräknat på 2021 års nivå.

För den som även har andra merkostnader ska, vid beräkningen av merkostnadernas storlek, boendet i en bostad med särskild service enligt LSS anses ge merkostnader om 25 procent av prisbasbeloppet per år. Det blir 11 900 kr per år, beräknat på 2021 års nivå. Den summan får läggas ihop med de andra merkostnaderna när man ska räkna ut merkostnadsersättningen.

De problem som utredningen beskriver hänger i stor utsträckning samman med låga inkomster, höga hyror och bristande valmöjligheter för den som beviljas en bostad med särskild service. Utredningen föreslår därför att en särskild satsning på ett investeringsstöd för att öka byggandet av bostäder med särskild service enligt LSS kan bidra till faktiska valmöjligheter, och till att minska problemen med att personer får flytta mellan kommuner för att få den insats de har beviljats.

Utredningen konstaterar att många personer som bor i bostad med särskild service enligt LSS har höga hyror oavsett om hyran har beräknats på ett sätt som innebär att hyresgästen har merkostnader på grund av funktionsnedsättning eller inte. Därför bör bostadstilläggets storlek på ett bättre sätt anpassas till de faktiska hyrorna för dem som bor i en bostad med särskild service för vuxna enligt LSS.

I syfte att ge likvärdiga villkor föreslår utredningen också att lämplig myndighet får i uppdrag att ta fram och göra tillgängligt ett stödmaterial som beskriver hur man kan arbeta med hyressättning och andra frågor som rör ekonomin för dem som bor i en bostad med särskild service enligt LSS.

De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 januari 2023.

Konsekvenser av utredningens förslag

Utredningen uppskattar att det handlar om cirka 28 000 personer vilka har eller riskerar att drabbas av merkostnader, enbart för att de bor i denna typ av bostad om inte förslaget genomförs. Förslaget stödjer enskilda med kompensation för befintliga merkostnader och säkerställer att dessa inte blir en ekonomisk börda eller utgör hinder för självbestämmande och delaktighet för den enskilde. Utredningen beräknar att kostnaden för staten blir runt en halv miljard kronor för att ersätta enskilda som bor i en bostad med särskild service enligt LSS för deras merkostnader kopplade till hyran och övriga befintliga merkostnader. Idag är kostnaden 122 miljoner kronor.

Förslaget medför formellt sett inget förändrat ansvar för kommunerna då det är avsett att kompensera den enskilde. Staten har redan ansvaret för merkostnaderna för dem som bor i en LSS-bostad. Däremot kan det komma att få en viss betydelse för kommunernas syn på och hantering av dessa merkostnader.

Synpunkter och förslag

Förvaltningen är positiv till utredningens förslag och delar bedömningen att det är bra att staten har ansvar för merkostnader för personer som bor i en bostad med särskild service enligt LSS. Förvaltningen ser också positivt på förslaget att införa ett särskilt investeringsstöd för att öka byggandet av bostäder med särskild service enligt LSS. Förvaltningen bedömer att förslaget i sig inte genererar kommunala ökade kostnader.

Utredningens förslag bidrar till stadens hållbarhetsmål om ingen fattigdom och minskad ojämlikhet.

Ann-Christine Jenvén
Stadsdelsdirektör

Maria Klemets Hellberg
Avdelningschef

Bilagor

1. Boende på (o)lika villkor – merkostnader i bostad med särskild service för vuxna enligt LSS (SOU 2021:14)

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Ann-Christine Jenvén, Stadsdelsdirektör	2021-05-05
Maria Klemets Hellberg, Avdelningschef	2021-05-05